

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет туризму

Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Охорона і використання історико-культурної спадщини

Освітньо-професійна програма 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Охорона і використання історико-культурної спадщини
Освітньо-професійна програма	Менеджмент соціокультурної діяльності
Спеціалізація	-
Спеціальність	028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Курс/семестр	1/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 34 Семінарські заняття – 36 Самостійна робота – 110
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни	
<p>Курс спрямований на вивчення матеріальної та духовної культурної спадщини України, її охорони, збереження та використання в соціокультурній діяльності.</p> <p>Мета викладання навчальної дисципліни «Охорона і використання історико-культурної спадщини» – формування у студентів знань та фахових компетенцій щодо наявного історико-культурного потенціалу України, його збереження та використання в соціокультурній діяльності.</p> <p>Завданнями вивчення дисципліни «Охорона і використання історико-культурної спадщини» є теоретична та практична підготовка студентів напряму підготовки «Менеджмент соціокультурної діяльності» з питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - структурні елементи культури України: матеріальна культура та духовна культура; - класифікація об'єктів історико-культурної спадщини; - формування елементів правової охорони пам'яток на території України (IX – XX ст.); - правова охорона пам'яток історії та культури в УРСР; - процес формування українського пам'яткоохоронного законодавства. - особливості законодавства України про охорону, використання і примноження культурної спадщини; - міжнародно-правове співробітництво України з європейськими державами у сфері реституції і повернення культурних цінностей; - нормативно-правові аспекти обліку об'єктів історико-культурної спадщини; - об'єкти матеріальної культури України під охороною ЮНЕСКО; - архівна система України; - національний архівний фонд; - музеї України; - бібліотечна система України; - національні релігійні святині України; - етнокультурний потенціал України; - релігійні вірування українців: проблеми збереження та використання в соціокультурній діяльності; - археологічні пам'ятки України; - міжнародний досвід охорони та збереження історико-культурних пам'яток; - формування компетенцій щодо ефективного та поліваріантного використання історико-культурної спадщини в соціокультурній діяльності. <p>Компетентності:</p>	

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичних проблем у соціокультурній сфері, у галузі освіти і науки, креативної економіки та культурних практик, що передбачає застосування теорій та методів менеджменту культури і мистецтва та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК 10. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК 12. Здатність розробляти та управляти проектами;

ЗК 14. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК 18. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

СК 19. Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами;

СК 22. Вміння використовувати адекватний професійний інструментарій для розробки та оперативного управління соціокультурними проектами;

СК 29. Здатність виявляти, використовувати, інтерпретувати, критично аналізувати джерела інформації в області менеджменту соціокультурної сфери;

СК 30. Здатність розробляти та впроваджувати сучасні форми забезпечення соціокультурного партнерства.

Програмні результати навчання:

РН 4. Здійснювати практичну діяльність відповідно до чинного законодавства;

РН 7. Здійснювати проектувальну роботу;

РН 9. Оцінювати сучасну соціокультурну ситуацію;

РН 13. Обґрунтовувати управлінські рішення;

РН 17. Формувати професійні мережі, адвокації та лобіювати інтереси проекту/сектора (галузі).

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Теоретико-практичні засади поняття «історико-культурна спадщина».	Розуміти сутність понять «культура», «історико-культурна спадщина». Ознайомитись із структурними елементами культури України: матеріальною та духовною культурою. Знати класифікацію об'єктів історико-культурної спадщини.	Питання, тести, самостійна практична робота
2.	Тема 2. Становлення законодавства про охорону культурної спадщини України	Ознайомитись із становленням законодавства про охорону культурної спадщини в Україні та формуванням елементів правової охорони пам'яток на території України (IX – XX ст.).	Питання, тести, самостійна практична робота
3.	Тема 3. Формування національного законодавства про охорону і використання культурної спадщини в Україні	Проаналізувати конституційні засади охорони, використання і відновлення надбань української культурної спадщини, особливості законодавства України про охорону, використання і примноження культурної спадщини. Ознайомитись з основними положеннями закону України «Про охорону культурної спадщини України».	Питання, тести, самостійна практична робота
4.	Тема 4. Правове забезпечення реституції і повернення культурних цінностей,	Ознайомитись із національним законодавством України стосовно ввезення, вивезення і повернення	Питання, тести, самостійна практична робота

	втрачених і незаконно переміщених (вивезених) з України	культурних цінностей. Вивчити основні засади міжнародно-правового співробітництва України з європейськими державами у сфері реституції і повернення культурних цінностей.	
5.	Тема 5. Об'єкти ЮНЕСКО в Україні	Ознайомитись з нормативно-правовими аспектами обліку об'єктів історико-культурної спадщини. Вивчити об'єкти матеріальної культури України під охороною ЮНЕСКО та нематеріальні пам'ятки ЮНЕСКО в Україні.	Питання, тести, самостійна практична робота
6.	Тема 6. Історико-культурні заповідники України	Ознайомитись з соціокультурним потенціалом об'єктів історико-культурної спадщини: національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця», національний історико-культурний заповідник «Кам'янець», національний історико-культурний заповідник «Качанівка», національний заповідник «Херсонес Таврійський», національний заповідник «Хортиця», національний заповідник «Хотинська фортеця», національний заповідник «Чигирин».	Питання, тести, самостійна практична робота
7.	Тема 7. Національні природні парки, заповідники, ботанічні сади, пам'ятки садово-паркового мистецтва	Ознайомитись з соціокультурним потенціалом об'єктів історико-культурної спадщини: біосферний заповідник «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна, ботанічний сад ім. акад. О. Фоміна, національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка, дендрологічний парк «Олександрія» НАН України, національний дендрологічний парк «Софіївка».	Питання, тести, самостійна практична робота
8.	Тема 8. Музеї України в системі охорони, збереження і презентації пам'яток історії та культури	Ознайомитись із класифікаційними засадами на прикладах визначних музейних інституцій (історичні, археологічні, краєзнавчі музеї; літературні, мистецькі, художні, меморіальні музеї; галузеві музеї; етнографічні музеї, скансени).	Питання, тести, самостійна практична робота
9.	Тема 9. Національні релігійні святині України	Ознайомитись із соціокультурним потенціалом національних релігійних святинь України: сакральні споруди м. Київ (Андріївська церква, Володимирський собор, Десятинна церква, Михайлівський золотоверхий собор); національний заповідник «Софія Київська», національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник; релігійні святині м. Львів; споруди сакрального значення Східного та Південного над регіонів України; споруди сакрального значення Західного та Центрального над регіонів України.	Питання, тести, самостійна практична робота
10.	Тема 10. Етнокультурний потенціал України (2 заняття)	Ознайомитись з основними формами етнокультурного потенціалу України: усна народна творчість, звичаї та обряди, народні знання, ремесла та промисли, сільськогосподарська культура, традиції сімейного побуту, народна кухня. Проаналізувати проблеми збереження та	Питання, тести, самостійна практична робота

		презентації етнокультурного потенціалу України.	
11.	Тема 11. Архівна справа як форма збереження та використання історико-культурних пам'яток	Ознайомитись із історичними витоками формування архівної справи в Україні. Ознайомитись з поняттям «архівна система», її основними видами, принципами функціонування; системою архівних установ України, структурою та мережею; функціонуванням Національного архівного фонду, структурою, правовими засадами.	Питання, тести, самостійна практична робота
12.	Тема 12. Бібліотечна справа як форма збереження та використання історико-культурних пам'яток	Вивчити структурні характеристики бібліотек, принципи формування, функціонування та соціальні функції бібліотек, їх типологію бібліотек, видами бібліотечної діяльності та бібліотечних спеціалізацій. Ознайомитись із стародруками та визначними пам'ятками книгодрукування України.	Питання, тести, самостійна практична робота
13.	Тема 13. Релігійні вірування українців: проблеми збереження та використання в соціокультурній діяльності	Ознайомитись із стародавніми релігійними віруваннями та сучасною релігійною обрядовістю українців, так званими «місцями сили» та стародавніми святилищами. Проаналізувати стародавні сакральні пам'ятки як місця туристично-екскурсійного тяжіння.	Питання, тести, самостійна практична робота
14.	Тема 14. Міжнародний досвід охорони та збереження історико-культурних пам'яток (2 заняття)	Ознайомитись з міжнародним досвідом охорони та збереження історико-культурних пам'яток, основними формами пошуку джерел фінансування та особливостями нормативно-правового регулювання охорони історико-культурної спадщини.	Питання, тести, самостійна практична робота

4. Система оцінювання курсу

Лекції	0
Семінарські заняття	50
Самостійна робота студентів	20
Семестрова контрольна робота	10
Екзамен	20
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи													Підсумковий тестовий контроль (екзамен)	Сума
Поточний контроль									СРС		Семестрова контрольна робота			
С	С	С	С	С	С	С	С	С	СРС 1	СРС 2				
1	2	3	4	5	6	7	8	9						
5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	10			
Мах= 50									Мах= 20		Мах= 10	20	100	

6. Ресурсне забезпечення

1. Акуленко, В. І. Охорона пам'яток культури в Україні. Київ : Вища школа, 1991. 274 с.

2. Берест, Р. Я. Історико-культурна спадщина чернецтва Прикарпаття та методика її наукового дослідження: методичний посібник. Львів : Львівська політехніка, 2012.
3. Дутчак О.І. Використання історико-культурної спадщини для потреб розвитку етнотуризму в країнах Центрально-Східної Європи (на прикладі України, Польщі та Словаччини). Карпатський край. 2016. №1(8), С. 120-127.
4. Дутчак О.І. Нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО в Україні: перспективи використання в індустрії туризму. Карпатський край. 2017. № 1 (9). С. 165-170. (фахове видання)
5. Дутчак О.І., Шикеринець В.В. Нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО в Україні та її роль в розвитку туризму. Стан та перспективи розвитку культурологічної науки в Україні: матер. III Всеукраїнської наук-практ. конф. Ч.1. Миколаїв: ВП «МФ КНУКІМ», 2017. С. 72–74.
6. Дутчак О.І. Нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО в Україні та її роль в розвитку туризму. Стан та перспективи розвитку культурологічної науки в Україні: матер. III Всеукраїнської наук-практ. конф. Ч.1. Миколаїв: ВП «МФ КНУКІМ», 2017. С. 72–74.
7. Дутчак О. І. Вплив туризму на охорону історико-культурних пам'яток: досвід та перспективи. Науковий огляд. 2013. С.163-172.
8. Дутчак О.І. Нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО в Україні: перспективи використання в індустрії туризму. Карпатський край, 2017 № 1 (9), С. 165-170.
9. Закон України «Про охорону культурної спадщини» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.
10. Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища [Текст]: збірник офіційних документів / Від.ред. Гарник М.В. Київ : Вид-во Істина, 2002. 336 с.
11. Історико-культурна спадщина Прикарпаття: Наук.збірник на пошану П.Арсенича. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. 800 с.
12. Ковальчук, Г. Збереження книжкових пам'яток. Наукові праці НБУ ім. В.І.Вернадського. Київ, 2001. випуск 7. С. 44-49.
13. Кузьменко, О. В. Адміністративно-правова охорона культурної спадщини України : монографія. Київ. 2010. 197 с.
14. Курило, Т. В. Правова охорона культурної спадщини України: монографія. Льві : Новий Світ-2000, 2006. 152 с.
15. Наукові праці НБУ ім. В.І.Вернадського . випуск 7. Київ: НБУВ, 2001. 470 с.
16. Пам'ятки історії та культури Івано-Франківська. Кн. 4: Некрополі Івано-Франківська. Ів.-Франківськ : Лілея-НВ, 2012. 223 с.
17. Пам'ятки історії та культури Івано-Франківська. Книга 1: Історико-архітектурний нарис. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2015. 95 с.
18. Пам'ятки історії та культури Івано-Франківська. Книга 2 : Археологія, історія та мистецтво. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2016. 384 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та івентменеджменту, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 201 Б. Кабінет – 314. https://kotusd.pnu.edu.ua/
Викладачі	к.і.н., доц. Дутчак Олена Іванівна
Контактна інформація викладачів	olena.dutchak@pnu.edu.ua

8. Політика курсу

Академічна доброчесність	Атмосферу довіри, взаєморозуміння, взаємоповаги потрібно будувати щоденно.
---------------------------------	--

	<p>Політика ректорату спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічного плагіату», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності», «Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Стефаника» і опубліковано їх на сайті. Викладеними в цих документах принципами (відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги, безпеки і добробуту, законності) та правилами поведінки студентів і працівників університету, які базують на відповідних законах, й керується кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та івентменеджменту у своїй діяльності. В університеті діє «Гаряча лінія» з ректором, «Телефон довіри», більшість вступних іспитів проводиться за комп'ютерно-тестовими технологіями, а іспит за допомогою онлайн-трансляції можна переглядати у реальному часі. Діяльність кафедри, ректорату з питань запобігання та виявлення корупції здійснюється на основі чинного законодавства України.</p>
Пропуски занять	Відпрацювання пропущених занять відбувається у перший день за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Всі завдання здаються у встановлений термін, за винятком поважної причини у студента
Невідповідна поведінка під час заняття	Вирішується згідно чинного законодавства України, Статуту університету
Додаткові бали	Виставляються під час семінарських занять за оригінальні відповіді студентів з заявленої теми
Неформальна освіта	Зараховуються до загальної суми балів результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, які відповідають програмі навчальної дисципліни (в обсязі не більше 30% від загальної суми балів)

Викладач _____ Дутчак О.І.